

POSTANOWIENIE

Dnia 11 października 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bohdan Bieniek

w sprawie z odwołania A. T.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Chrzanowie

o podleganie ubezpieczeniom społecznym,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Społecznych w dniu 11 października 2023 r.,

skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie

z dnia 6 grudnia 2022 r., sygn. akt III AUa 1614/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz ubezpieczonej kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 6 grudnia 2022 r., zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 5 marca 2020 r. i poprzedzającą go decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w Chrzanowie z dnia 17 grudnia 2018 r. i stwierdził, że A. T. jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu od 16 lipca 2018 r.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, zgromadzony materiał dowodowy pozwolił na jednoznaczne ustalenie, że odwołująca się od 16 lipca 2018 r. faktycznie wykonywała działalność gospodarczą w rozumieniu ustawy z 2018 r. Prawo

przedsiębiorców (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 221). Była to realnie prowadzona (nie tylko pozornie), zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu, w sposób ciągły, a zatem stanowiła w świetle powołanych wyżej przepisów ustawy systemowej tytuł podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Skargę kasacyjną wywiódł pełnomocnik organu rentowego, zaskarżając wyrok Sądu Apelacyjnego w całości. We wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania wskazał na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej w zakresie ustalenia, że ubezpieczona faktycznie nie wykonywała czynności charakteryzujących działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 Prawo Przedsiębiorców, w tym działalność ubezpieczonej nie miała ani ciągłego, ani zarobkowego charakteru.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się wniosła o wydanie postanowienia odmawiającego przyjęcia jej do rozpoznania oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym wg norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt. 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika.

Obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2023 r., poz. 1230, dalej ustawa systemowa) podlegają między innymi osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność. Będąc objętymi obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym, osoby prowadzące pozarolniczą działalność podlegają na swój wniosek dobrowolnie ubezpieczeniu chorobowemu.

Podstawą do powstania obowiązku ubezpieczenia społecznego z mocy art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy systemowej jest faktyczne wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej (art. 13 pkt 4 tej ustawy), czyli rzeczywiste podjęcie i prowadzenie działalności zarobkowej, wykonywanej w sposób zorganizowany i ciągły, w celu zarobkowym. Cel zarobkowy polega na chęci/zamiarze osiągnięcia przychodu pokrywającego w pełni koszty działalności, w tym koszty ubezpieczenia społecznego (związane z koniecznością opłacenia składek na ubezpieczenie), a ponadto dochodu wystarczającego na utrzymanie i rozwój przedsiębiorcy i jego przedsiębiorstwa; ktoś, kto prowadzi działalność gospodarczą tylko po to, aby uzyskać świadczenia z ubezpieczenia społecznego, w istocie stwarza pozory tej działalności, bowiem nie zmierza do pozyskania zarobku z działalności, co wypacza sens ustawowy tej instytucji prawa. W kontekście ciągłości wykonywania działalności gospodarczej należy natomiast zwrócić uwagę na jej dwa aspekty: (1) powtarzalność czynności (przejawem działalności gospodarczej nie są zatem działania o charakterze sporadycznym, doraźnym, okazjonalnym lub incydentalnym) oraz (2) zamiar niekrótkiego prowadzenia działalności gospodarczej; zamiaru ciągłego prowadzenia działalności gospodarczej nie podważa przewidywanie jej zawieszenia ze względu na ciążę, urodzenie dziecka albo konieczność opieki nad dzieckiem, natomiast braku podstawowej cechy ciągłości działalności gospodarczej można dopatrzeć się w przypadku, gdy od początku wysoce wątpliwe będzie rozpoczęcie i prowadzenie działalności przez dłuższy czas, a tę wątpliwość można wywieść z różnych okoliczności faktycznych. Faktyczne wykonywanie działalności gospodarczej musi być oceniane także w kontekście przesłanki zorganizowanego charakteru działalności gospodarczej, która uwidacznia się np. w działaniach

mających na celu: zapewnienie kapitału, lokalu, środków biurowych, maszyn, sprzętu, technologii, zatrudnienie pracowników, przedsięwzięcie działań o charakterze marketingowym (informacja, reklama) oraz zmierzających do uzyskania i utrzymania wymaganych kwalifikacji, zezwoleń, certyfikatów itp. niezbędnych ze względu na rodzaj wykonywanej działalności. W konsekwencji ocena, czy w okolicznościach konkretnej sprawy działalność gospodarcza rzeczywiście jest wykonywana należy do sfery ustaleń faktycznych, które zawsze muszą obejmować całokształt okoliczności sprawy.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy, powołując się na przesłankę oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, zmierza do podważenia dokonanej przez Sąd drugiej instancji oceny poszczególnych dowodów i poczynionych na tej podstawie ustaleń faktycznych. Jak stanowi art. 398³ § 3 k.p.c., podstawą skargi kasacyjnej nie mogą być bowiem zarzuty dotyczące ustalenia faktów lub oceny dowodów. Oznacza to, że kontroli kasacyjnej nie podlegają ustalenia faktyczne dokonane przez sąd drugiej instancji i ocena dowodów, w oparciu o które poczyniono te ustalenia, a które do doprowadziły Sąd Apelacyjny do stwierdzenia, że odwołująca się od 16 lipca 2018 r. faktycznie wykonywała działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 ustawy z 2018 r. Prawo przedsiębiorców.

Sumując powyższe uwagi, nie sposób przyjąć, by skarżący wykazał przesłanki wskazujące na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej. Za takie okoliczności nie może być uznany sam fakt braku akceptacji zaskarżonego werdyktu. Nie znajdując podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do art. 98 § 1 w związku art. 398²¹ k.p.c.

(AGM)

[ms]

